

Євгенія Янкова, вчителька початкових класів
вища кваліфікаційна категорія,
Запорізький загальноосвітній навчально-виховний
комплекс №108

Інтегрований урок під «відкритим небом»

(читання, ЯДС)

Тема: «Небесна солодка вата» Є. Янкова. Якими бувають погода і хмарність.

Цілі уроку: опрацювати текст «Небесна солодка вата», продовжуючи роботу з розвитку читацької та мовленнєвої компетентностей учнів; формувати природознавчу обізнаність через прочитаний твір та сукупність набутого життєвого досвіду: спостереження, дослідження, співставлення. Виховувати почуття прекрасного та інтерес до пізнання нового навчального матеріалу.

Обладнання: роздатковий матеріал (текст оповідання, творча перфокартка) для кожного учня; малюнки з хмаринками; схема «Колообіг води у природі»; букет із польових квітів.

Хід уроку

I. Організаційний момент

- Психологічне налаштування (кожен урок прийнято починати з посмішки)
Сьогодні урок-незвичайний,
казковий, творчий, навчальний.
Тож, любі мої, розпочинаємо
і загадки природи відгадаємо.
(Слово вчителя).

II. Логопедична розминка + РЗМ

Вправи для губ та язичка.

Прокинувся зранку наш язичок, відкрив віконечко, подивився вгору – де ж там сонечко сховалося? Та не побачив його: подивився вліво, потім направо, заглянув в озерце. І там його не знайшов.

- А чому язичок сонечка не знайшов? (Його заховала хмаринка ... та інші припущення дітей)

III. Стимулювання та мотивація до навчальної діяльності

- Сьогодні наше завдання постаратися зробити так, щоб хмаринка подружилася із сонечком. Як ви гадаєте, що ми зможемо для цього зробити?
- На уроці плідно працювати, розумними та винахідливим стати (усі разом).

IV. Опрацювання змісту тексту (досліджуємо текст): DAILY 5

- Читання тексту вчителем (*робота зі словами*), після чого питання репродуктивного змісту (додаток 2.1);
- Читання тексту учнями (доречно використати різні види читання, які знайомі дітям: *читання для себе, читання для когось* (дощик, сороки, краплинки, струмочок...)).
*Під час опрацювання тексту дітьми пропоную читання тексту з «підкреслюваними-помічниками» та «кольоровими» реченнями (методику описано у Додатку 2.2).
- З чим порівнює автор хмаринки? (Клаптики паперу, хвильки, солодка вата).
- Що можна розгледіти у хмаринках, якщо уважно придивитись? (Вчитель пропонує дітям знайти відповідь у тексті та прочитати її один одному «*читання для друга*»).
- Яку роль відіграють хмари в природі? (Відповіді учнів).
- Як ви вважаєте, яка основна думка цього тексту? (Відповіді учнів).

Дидактична гра «Добираємо слово».

- Що може закрити сонечко на небі? (Хмара).
- Велика – «хмара», а маленька? (Хмаринка, хмаронька).
- Якщо на небі майже немає хмар, як говорять про таку погоду? (Малохмарна, безхмарна, ясна...).
- Коли все небо «застелене» хмарами, воно похмуре або яке? (Хмарне, захмарене, затягнуте...).
- Як говорять, коли побачать, що ясне небо швидко вкривається хмарами? (Небо хмариться, захмарюється).

Для реалізації системної педагогічної стратегії **DAILY 5**, доречно під час уроку української мови у рубриці «*Листьмо для себе*» запропонувати дітям скласти та записати речення із словами: небо, хмарка ... Після чого діти читають записані речення (за бажанням).

Вправа «Майстерня творчих дослідників»

- А тепер підніміть свої оченята і подивіться на небо. Чи бачите ви на ньому хмаринки ? Давайте пофантазуємо і подивимось на них. Що вони нагадують? (діти розглядають небо, хмаринки, висловлюють власні думки, після чого вчитель демонструє підбірку фото (Додаток 3).

- Далі організовую дітей на групову гру-медитацію «Веселі хмаринки»:

Хмарко, бачимо тебе і рукою дістаємо.

В краплі ми перетворились і дощем полились.

Діти утворюють кола (по 5-6 дітей у кожному), беруться за руки та ідуть по колу.

– Уявіть, що ви маленькі хмаринки і пливете по небу. Робіть це повільно, намагайтеся не зіткнутися з іншими хмаринками. Проте, якщо ви зіткнулися, то повинні з'єднатися в одну велику хмару.

Гра продовжується до того часу, поки не утвориться одна велика хмара.

– Подивіться, яка велика хмара у нас утворилася. Коли хмара наповнюється великою кількістю води, вона стає важкою і що відбувається? (Падає дощ).

Дощова вода утворює калюжі, коли пригріває сонечко вода знову випаровується і все починається спочатку. (Демонструю дітям схему руху води у природі (Додаток 4).

V. Ознайомлення з новим природознавчим матеріалом на основі раніше набутих знань

- Далі читаю вірш, демонструючи предметні картинки-пиктограми (ейдетика), а діти називають їх і доповнюють текст вірша:

Хмароньки-хмароньки, пишні та білі,
Скажіть нам, хмароньки, з чого вас зробили?

Чи вас із ... **КРЕЙДА** зроблено?

А чи, може, з ... ?

А чи, може, з білого паперу пом'ятого?

А, може, вас, хмароньки, з ... зробили?

А ви білим маревом земельку накрили.

– Ні! – сказали хмароньки, – такого не бувало,
нас ніколи з ... крейди не виготовляли.

І ніколи з ... молока, і ніколи з ... вати,
і ніколи з білого паперу пом'ятого.

(Лексичне значення слова «марєво» доречно з'ясувати, дослідивши «Тлумачний словник»).

- Тож, можливо, хтось із моїх розумників та розумниць знає, із чого утворюються хмари? (Це вода у стані пари).

– Я пишаюся вами! Ви були уважними на попередньому уроці.

– Діти, погляньте, Сонечко із Хмаринкою подружилися, а це означає, що ви добре потрудилися. Хмаринка хоче вам розповісти дещо цікаве про себе та своїх рідних. Цікаво дізнатися?

- Діти, а чи ви знаєте, що існують декілька видів хмар: перисті, шаруваті, купчасті. Перисті, або пір'ясті складаються з кристаликів льоду, на вигляд схожі на біле пір'я. Вони напівпрозорі і не затуляють ані сонця, ані місяця і зір. Купчасті хмари мають колоноподібний вигляд. Вони збираються купками. З таких хмар влітку випадають зливові, короточасні дощі, а взимку – лапатий сніг. Шаруваті сірі хмари суцільно закривають небо. Такі хмари несуть мрячку, затяжну мжичку, а взимку сніг із дрібних крупинок (під час ознайомлення школярів з навчальним матеріалом доречно використати демонстраційні матеріали: пропоную дітям розглянути малюнки із зображенням різних видів хмар).

*У ролі Хмаринки – дівчина-старшокласниця.

VI. Творча лабораторія (Перевірка сприйняття матеріалу уроку).

- Завдання від Хмаринки:

діти отримують перфокарти, які розділено на дві частини (Додаток №5):

1. Оповідання «Небесна солодка вата» допоможе тобі, мій друже, творчо попрацювати. Згадай, на що схожі хмаринки? Подивись на небо, створи власну «чарівну» хмарку.	2. Я - хмара, але забула своє ім'я. Вітер дмухнув на мене і я загубилася. Якщо ти був (була) уважним (ою) під час моєї розповіді, то впораєшся і допоможеш розібратися з моєю проблемою:
---	---

	А) купчаста Б) периста В) шарувата Якщо тобі сподобалося працювати під час уроку і вдалося допомогти Хмаринці, зафарбуй її приятеля Капітошку:
--	--

VII. Підсумки уроку.

- Хвилинка релаксації.
 - Ви добре впоралися з проханням Хмарки та допомогли їй згадати своє ім'я. Вона хоче вам віддячити і принесла в подарунок ось цей чарівний букет з польових квітів. А чи вирости б ці квіти, якби не було хмаринок? Чому? (Припущення учнів).
- Пропедевтична робота.
 - Діти передають по колу букет, розглядають форму квіточок, вдихають аромат. Це цілеспрямована пропедевтична робота, адже на наступному уроці діти будуть досліджувати текст «Квіти для мами» та з'ясовувати, чому деякі квіти мають саме такі назви: материнка, волошка, медунка.

Додаток №1

Додаток 2.1

Небесна солодка вата

Напевно, кожному із нас подобається спостерігати, як тече вода, горить

вогонь і... пливуть у небі хмари. Ці маленькі пухкі клаптики щоразу змушують відволіктись хоч на хвилинку й підняти голову догори. Повіє легенький вітерець і на блакитному тлі з'являються вони: легкі, білосніжні, кумедні. Пливуть собі хмаринки, мов хвильки. Коли я була маленькою дівчинкою, то думала, що то солодка вата, яка грається зі мною, утворюючи різні образи тваринок. А на що схожі хмари? Здається, звичайна собі хмаринка, такі собі візерунки з водяної пари. Та якщо добре придивитися, то можна побачити і дракона, і африканського слоника, і корабель з вітрилами, які несуть його у незвідані світи. Вони, ніби розірвані шматочки чогось великого, таємничого. І не можуть поєднатися, зустрітися. А ми такі не дізнаємось, що то було з самого початку.

А ще хмари-вісники погоди. Адже, як відомо, після похмурої погоди обов'язково вигляне яскраве сонечко. А коли настане зима, то хмарки витрусять свої білосніжні мішечки і навколо полетять білі мухи. Вкриють вони дахи будинків, ліси, поля, галявини. Отже, хмари мають важливу роль у природі. Влітку захищають від пекучого сонця, а взимку - від переохолодження.

Тому, якщо вам стане сумно чи самотньо, просто відволічіться від проблем, підійміть голову, роздивіться хмарки, небо і помрійте...

Додаток 2.2

Небесна солодка вата

Напевно, кожному із нас подобається спостерігати, як тече вода, горить

і... пливуть у небі . Ці маленькі пухкі клаптики щоразу змушують відволіктись хоч на хвилинку й підняти голову догори. Повіє легенький вітерець і на блакитному тлі з'являються вони: легкі, білосніжні, кумедні. Пливуть собі хмаринки, мов . Коли я була маленькою

, то думала, що то , яка грається зі мною, утворюючи різні образи тваринок. А на що схожі хмари? Здається, звичайна собі хмаринка, такі собі візерунки з водяної пари. Та якщо добре придивитися, то можна

побачити і , і африканського , і корабель з вітрилами, які несуть його у незвідані світи. Вони, ніби розірвані шматочки чогось великого,

таємничого. І не можуть поєднатися, зустрітися. А ми такі не дізнаємось, що то було з самого початку.

А ще хмари - вісники погоди. Адже, як відомо, після похмурої погоди обов'язково вигляне яскраве сонечко. А коли настане зима, то хмарки

витрусять свої білосніжні мішечки і навколо полетять . Вкриють вони дахи будинків, ліси, поля, галявини. Отже, хмари мають важливу роль у природі. **Влітку захищають від пекучого сонця, а взимку - від переохолодження.**

Тому, якщо вам стане сумно чи самотньо, просто відволічіться від проблем, підійміть голову, роздивіться хмарки, небо і помрійте...

Методичний коментар:

1. Пропоную дітям прочитати текст замінивши піктограми відповідними до змісту словами.
2. Діти рахують кількість «Кольорових» речень. Згадують, що таке речення.
3. Вправа для формування читацької компетентності та розвитку емоційного інтелекту:
 - Діти, прочитайте речення «синього кольору» весело, грайливо, бадьоро з відповідними емоціями на обличчях. Речення «зеленого кольору» пропоную прочитати плаксиво; жовтого - невпевнено, розгублено, несміливо; червоного – треба прочитати як скоромовку.
4. Робота з реченнями:
 - * учні рахують кількість слів у кожному реченні, з'ясовують, які речення складаються із найбільшої (найменшої) кількості слів. Виконують вправи на порівняння, обчислення та ін. (математична компетентність);
 - * вчитель пропонує дітям дослідити речення та виокремити те, у якому є слово із подовженим приголосним звуком (мовна компетентність);
 - * діти знаходять речення, у якому є слово з апострофом (доречно пригадати правило вживання апострофа).

Додаток №4

Додаток №5

1. Оповідання «Небесна солодка вата» допоможе тобі, мій друже, творчо попрацювати. Згадай, на що схожі хмаринки? Подивись на небо, створи власну «чарівну» хмарку.

2. Я-хмара, але забула своє ім'я. Вітер дмухнув на мене і я загубилася. Якщо ти був(була) уважним під час моєї розповіді, то впораєшся і допоможеш мені розібратися з моєю проблемою:

А) купчаста

Б) периста

В) шарувата

Якщо тобі сподобалося працювати під час уроку і вдалося допомогти Хмаринці, зафарбуй її приятеля Капітошку:

Маленькі дослідники та дослідниці:

